

Oblidança [ub- en doc. de 1330 de Val.; en StVidentF, *Sermons* II, 231.19 (veg. supra)]. *Oblidant*, adj. (ant.) [Llull; Bmetge]. *Oblidós* [Llull; i en text del S. XIV segons DAG.]. *Oblit* [Llull; docs. de 1321, 1412, 1416 (Alart, *InoLC*), *haver en oblit* (Llull), *tenir en oblit* (Sor Villena, *Vita Chr.* I, 168), *metre en oblit* (Pere Cerimoniós, *Cròn.*, cap. 24 etc.)],⁴ derivat d'ús general en totes les èpoques i comú al fr. i oc. i ibero-romànic.

Derivats d'*eixoblidar*: *eixoblit* [1380, 1395; StVidentF, *Sermons* II, 231.25 (veg. supra), i aquest exemple en text de 1752: «si algunes coses eren romasas --- poch esplicadas o mal enteses o per *exubllit* ---» (citada per Recasens, *Secuita*, 83)]. *Eixoblidós* [Genebreda, *Cons.*, S. XV].

CULTISME: *Oblivió* [1344, *Ordin.* Pere III; *Tirant*, cap. 114], pres del llatí *oblivio*, -onis, id.

¹ OPou, *TbPu*. (1575) duu: «La lliçó és *oluidada*: lectio memoria effluxit» (p. 178); «Apendre molt, y *oluidar* s'ho prest: Multa discere, et cito dediscere»²⁰ (ib., p. 180); *DT*o. (c. 1650) remet d'*olvidar* a *oblidar*, però tant Belv. (1805) com Lab. 1839 accepten *olvidar* com a normal. —² «com sia cosa indigna de *exoblidar* los servicis yo no m *exoblidaré* may los teus» (1472, JEsteve, d-3-r-2). —³ Gilliéron-Mongin (*RPhF* xx, 81ss.) atribueixen aquestes formes a la influència de *desmembrar* parcialment; resumeix aquest estudi Jud (*Litbl.* xxx, 13). —⁴ En el següent passatge de *Lo Concili* de Llull la lectura d'*oblit* és dubtosa: «Religiós, bo és presic / que fas a l'hom que se castic / e que dó a cell qui té ric; / e pus que t'és més en *oblit* / vai presicar / Lo Papa, que vulla passar / en Ultramar» (*Poes.*, *NCL.*, 120.389); la rima obliga a llegir *oblic*, i com és sabut la confusió de la -t amb -c es dona amb freqüència; cf. oc. *oblic* «engagement» (PDPF), derivat d'*obligar*; llegint així la claredat del text hi guanya una mica.

Obligació, *obligacionista*, *obligadament*, *obligador*,⁴⁰ *obligament*, *obligança*, *obligant*, *obligar*, *obligat*, *obligatissim*, *obligatori*, *obligatoriament*, V. *lligar* *Obligament*, *obliquangle*, *obliquar*, *obliquitat*, V. *oblic* *Oblit*, V. *oblidar* *Oblong*, *oblongifoliat*, V. *llong* *Obnoxi*, V. *noure* *Obnubilació*, V. *núvol*

OBOË, 'instrument de vent, de fusta', pres del francès *hautbois* id. □ 1.ª doc.: Belv. 1805.

Sembla haver existit, a més, una variant *oboès* a judicar per un ex. del pl. *oboesos*, que va emprar el Baró de Maldà: «En lo any 1765 se posà la nova música de la ciutat, o del molt III<ust>re Ajuntament de Barcelona, de trompas de caixa, baxons, clarins, *obuesos* y timbalas» (*Excursions*, p. 161). Notem que un sing. *oboès* devia existir en castellà també, car el diccionari de Terreros (escrit 1750-1765), inclou a més d'*oboè*, un plural *oboeses*, i el nostre Lab. 1839 fa constar que en castellà es troben els plurals *oboès* i *oboeses*.

ÒBOL, pres del ll. *òbòlus* i aquest del gr. *ὀβολός* 'pes o moneda d'argent de poc valor'. □ 1.ª doc.: 1296 «Un moltó, II drs. *òbol*» (*RLR* v, 95).

En el citat document *òbol* designa una moneda de petit valor i és freqüent en aquest sentit en els docs. del S. XIV (veg. *AlcM*);¹ en el sentit de 'pes usat en farmàcia, equivalent a mig escrípol o a dotze grans' apareix en Lab. 1840. És mot arqueològic avui, però en el sentit de 'petita quantitat de diners amb què una persona contribueix a una obra colectiva' [*DFa.*, i emprat per Verdager], continua tenint cert ús.

El gr. *ὀβολός* sembla ser idèntic a *ὀβελός* 'ast de rostir', l'impronta del qual duïen certes monedes; els dos mots s'usaven indistintament un per l'altre en les inscripcions i altres fonts antigues.

DERIV.: *Obelisc*, 'pilar monumental' [1805, Belv. (escriu -sco)], pres del gr. *ὀβελισκος* id., diminutiu d'*ὀβελός* (per comparació amb un ast).

¹ Amb el significat de 'moneda qualsevol, de poc valor' fou usat en temps recent per A. Bofarull, *Orfaneta* (a. 1862): «--- tota mena de gent, vehins y no vehins, que acudian a donar *òbol* per a contemplar las maravellas de aquell ingeni universal ---» (Diccionari Aguiló).

OBRAR, del ll. *ōpĕrare* 'treballar', derivat d'*ōpus*, -ĕris, n. 'obra, treball'. □ 1.ª doc.: S. XIII.

En el llenguatge antic tenia ús molt més estès i variat que avui dia. En el seu sentit originari de 'treballar, fer feina' (intr.) és freqüent durant tota l'Edat Mitjana: un ex. en un doc. de les primeries del segle XIII (Pujol, *Doc. Vg. Urg.*, n.º 7.15); *CostTort.*: «Jueu ne sarray no --- deuen obrar públicament en la Ciutat --- de Tortosa, a dies de festes, ne a diumenages» (ed. Oliver, p. 57); Pere Pasqual: «Defès és en nostra ley que en dissapte no *obrem*, e aquest hi *obrà* molt sovén» (*AlcM*); *Consolat*: «si mestre d'aixa o calafats *obraran* ab algun senyor de nau («treballaran per ---») --- són tenguts de fer bona *obra*» (cap. LIII, ed. Moliné, p. 35); StVidentF, *Sermons* III, 101.29; *Eximplis e Mir.*: «e tentost l'ermità donà los palmes, e *obraren* tot lo die tro a hora de completes» (I, 203), i encara en Lacav. 1696 trobem: «Lo animal *obra*, mentres ell viu». Notem a més: «Si cinch talents / o dos, que tens / acomanats, / ben esmerçats / negociant / he ben *obrant* / redoblaràs, / e los retràs / multiplicats» (*Spill*, 12660). Com a transitiu 'treballar una cosa (metall, fusta etc.)': 1296 «tot hom qui *obra* alcuna *obra* d'aur o d'argent en la vila de Perpenyà, jur ---» (Alart, *RLR* v, 93); en text del S. XV: «Axí com ferro no's pot *obrar* sens foc» (*AlcM*); ATurmeda: «Les portes són de bresil, / a la morisca *obrades*, / molt sobtilment esmaltades» (*Div. Mall.*, 109); en una disposició marítima de 1484 es diu: «no sia lícit a patro de nau o leny --- carregar ho aportar per a traure del dit principat --- pedres ho moles aptes a *obrar* corals» (*Consolat*, ed. Moliné, p. 234); *Tirant*: «draps de ras tots *obrats* d'or» (*DAG.*), on *obrar* té el sentit de 'brodar' que trobem un poc després en el *TbPu*.⁶⁰ d'OPou: «Brodar o *obrar*: Acu pingere» (ed. 1580,